

Oslo, 9. juni 2020

Statssekretær Lucie Katrine Sunde-Eidem
Nærings- og fiskeridepartementet

Sentrale virkemidler for norsk verdiskaping

Forum for Miljøteknologi (FFM) består av en rekke av de største bedriftene i Norge innen prosessindustri, papirproduksjon og byggenæringen. Våre medlemmer har egne prosjekter innen miljøteknologi og fornybar energi. FFMs mål er at norske bedrifter skal være verdensledende i utvikling og bruk av miljøteknologi. Våre medlemmer er:

Yara International
Elkem
Borregaard
Terrawatt

Selvaag Gruppen
Hellefoss Paper
Glencore

Fellesforbundet
Alcoa Norway
Norsk Hydro

I forbindelse med vårt møte i dag angående sentrale virkemidler for norsk verdiskaping vil vi gjerne summere opp våre synspunkter på de viktigste ordningene.

Industriens mål er å fjerne de resterende klimagassutslippene så raskt som mulig, samt bidra til store negative utslipp gjennom karbonfangst, -lagring og -utnyttelse

Klima- og miljøutfordringene krever nye teknologiske løsninger raskt. Utviklingstakten innen miljøteknologi må være svært hurtig. Og like viktig er at vi evner å ta i bruk tilgjengelig teknologi raskt.

Mulighetene for store utslippskutt i industrien er til stede, også med tilgjengelig teknologi. I Enovas industrirapport fra 2017¹ konkluderes det med at det «*ikke er mangel på muligheter som holder tilbake avkarboniseringen av norsk industri: en rekke tiltak for utslippskutt som eksisterer i dag kan redusere utslippene fra norsk industri betydelig*».

Våre analyser viser at opp mot halvparten av utslippene (anslagsvis 5 til 6 MtCO₂e²) kan reduseres ved bruk av hovedsakelig tilgjengelig teknologi de neste ti årene fram mot 2030, for eksempel gjennom:

- Fjerning av stasjonær forbrenning gjennom energieffektivisering, elektrifisering, bruk av hydrogen mv.

¹ Towards a low-emission Norwegian industry, Enova/Mc Kinsey, November 2017

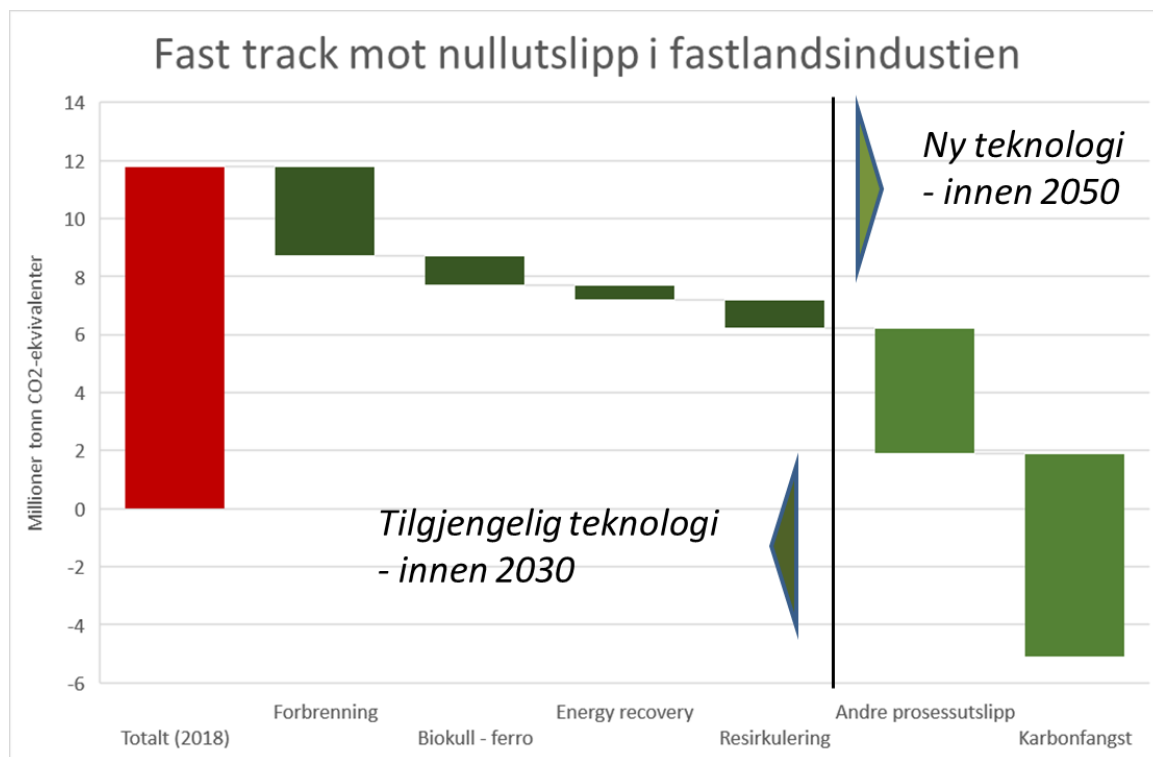
² Basert på Enovas Industrirapport (ref. note 2), Prosess21/prosessindustriens veikart og medlemmenes konkrete prosjekter

- Reduserte prosessutslipp i ferroindustrien gjennom økt bruk av biokull som reduksjonsmiddel. Anslagsvis 40 prosent av dagens bruk av fossilt kull kan erstattes med biokull uten ny teknologi.
- Energigjenvinning og produksjon av el, fjernvarme og/eller damp basert på høytemperatur-spillvarme i industri og næring
- Økt resirkulering

Ytterligere utslippsreduksjoner kan oppnås med ny teknologi i et noe lengre perspektiv:

- Reduksjon av prosessutslipp i ferro, aluminium, gjødsel og annen industri (bruk av bioressurser, hydrogen mv)
- Fangst og lagring/industriell utnyttelse av klimagasser (CCU og CCS)

Oversikten nedenfor viser dette mulighetsområdet (inkluderer ikke overgang til biobaserte ressurser i raffinering og petrokjemisk industri):

Norsk fastlandsindustri har et stort forbruk av elektrisk kraft. Energiøkonomisering er høyt prioritert og oppnås først og fremst gjennom et kontinuerlig forbedringsarbeid. I og med at norsk kraft er fornybar, innebærer effektivisering i energibruken ikke nødvendigvis direkte effekt på klimagassutslippene. Men realisering av potensialet for reduksjon i kraftforbruket har en indirekte effekt og gjør fornybar elektrisk kraft tilgjengelig for elektrifisering i andre sektorer, blant annet transport.

Det meste av fastlandsindustrien er svært internasjonalt orientert. Markedene er internasjonale, og mye av produksjonen skjer utenfor Norge. Mye av potensialet for utslippsreduksjoner er internasjonalt, både direkte i bedriftenes produksjon ute og indirekte i form av utslippsreduksjoner i verdikjeden/hos kunder.

Et eksempel på hvordan norsk industri har bidratt til enorme reduksjoner i klimagassutslipp globalt er Yaras katalysatorteknologi (fra egenforskning i Porsgrunn) for reduksjon av lystgass fra salpetersyreproduksjonen. I dag er reduksjonen i Norge ca. 1,2 MtCO₂e årlig. I verden er reduksjonen 12 MtCO₂e i Yaras anlegg. Totalt er reduksjonen 24 MtCO₂e basert på denne norske oppfinnelsen. Dette tilsvarer halvparten av Norges totale utslipp.

Både innen aluminium, gjødselproduksjon og annen industriproduksjon eksisterer det et potensial for utslippsreduksjoner utenfor Norge i regi av norsk industri som langt overstiger det resterende utslippet her hjemme. For eksempel er det et større potensial for utslippsreduksjoner i Hydros anlegg ute enn resterende utslipp i Norge. Videre kan Yara ved å bygge en ny og energieffektiv gjødselabrikk på Herøya bidra til å redusere utslipp fra landbruket globalt på ca 8 MtCO₂e. Disse utslippsreduksjonene slår ikke ut i det norske klimagassregnskapet, men utgjør like fullt det største bidraget norsk industri kan gi i klimakampen. I tillegg bidrar det til norsk grønn konkurransekraft og til norsk verdiskaping.

Nysnø Klimainvesteringer

Forvaltningskapitalen bør økes ytterligere med minst 5 milliarder kroner

Nysnø Klimainvesteringer er allerede et svært viktig virkemiddel for utvikling og kommersialisering av miljøteknologi. Investeringselskapet dekker et konkret og tydelig behov og har raskt tatt en sentral rolle i markedet, både ved selv å investere og ved å mobilisere andre investorer. Vi mener selskapet vil være en nøkkel framover i å sikre at norske bedrifter plasseres helt i front innen et viktig og framtidsrettet markedsområde, ikke minst i etterkant av pandemien.

Investeringselskapet har i dag en forvaltningskapital som raskt er ferdiginvestert. Forslaget i revidert nasjonalbudsjett om en økt forvaltningskapital på 300 millioner kroner monner lite i denne sammenheng. Det er viktig at tilførsel av kapital til selskapet ligger godt i forkant av selskapets behov. Kun dersom selskapet har en god og solid forvaltningskapital, vil det framstå som en forutsigbar partner for bedrifter og medinvestorer. Også for oppbyggingen av selskapets kapasitet til å vurdere nye investeringer og utlån er det sentralt at det bevilges betydelig mer forvaltningskapital.

Stortinget har vedtatt en langsiktig forvaltningskapital på 20 milliarder kroner. Vi mener det nå bør vedtas en tilførsel på minst 5 milliarder kroner. Samtidig må det erklæres tydelig fra Stortinget at Nysnø Klimainvesteringer vil få tilført ytterligere kapital etter hvert som behovet er til stede.

Så langt er 35 prosent av kapitalen bevilget som risikokapital, mens resten er bevilget som kapitaltilskudd. Det er ingen grunn til at staten skal betrakte deler av kapitalinnskuddet som risikokapital og ikke som rent kapitaltilskudd. Selskapet skal investere lønnsomt og ha en forventet god avkastning over tid. Investeringskapitalens omfang gjør at det ikke er noen grunn til å gjøre særskilte avsetninger for tap. Selskapets investeringer er beheftet med risiko, men ikke mer enn kapitalinnskudd i annen næringsvirksomhet. Det er allerede avsatt tilstrekkelig midler til risikokapital i budsjettene for 2019 og 2020. Ytterligere tilførsel kan bevilges «under streken».

Fondets midler skal ikke bare være begrenset til aksjekapital eller eierinteresser, men også kunne inkludere kapitaltilførsel som ulike former for lån, ansvarlig kapital (ansvarlig selskap eller indre selskap) og andre former for hybridkapital. Selskapet bør også kunne delta med garantier av ulik art. Det er viktig at denne siden av Nysnø blir understreket og utnyttet.

Miljøteknologiordningen Bør økes til minst 1 milliard kroner

Vi mener det var et godt grep av Stortinget å øke bevilgningene til Miljøteknologiordningen fra 565,5 til 750 millioner kroner som en del av krisetiltakene. Innovasjon Norge mottok i fjor søknader for 1,4 milliarder kroner og har hittil i år behandlet søknader for nær 690 millioner kroner. Økte bevilgninger til ordningen er en forutsetning for at bedriftene skal kunne realisere sine miljøteknologiprojekter. FFM mener at Miljøteknologiordningen bør økes til minst 1 milliard kroner i 2021.

For øvrig om det næringsrettede virkemiddelapparatet Enovas mandat må blant annet åpnes for kvotepliktig sektor

Regjeringen foreslår i forbindelse med prop. 127 (2019-2020) en viktig styrking av Enovas muligheter for å bidra i næringslivets grønne skifte. Styrkingen av Enova vil også føre til økt verdiskaping og flere arbeidsplasser fordi flere miljøprosjekter kan settes i gang. Men Enova vil med regjeringens forslag fremdeles ikke kunne bidra til å støtte prosjekter i kvotepliktig sektor som tar utgangspunkt i tilgjengelig teknologi. For å oppnå umiddelbar verdiskaping, styrke bedriftenes internasjonale konkurransevne og skape nye arbeidsplasser må Enovas virkemidler også rettes mot prosjekter der tilgjengelig teknologi tas i bruk i kvotepliktig sektor slik tilfellet var før mandatrevisjonen i 2017.

Vi vil særlig vektlegge behov for følgende endringer i Enovas mandat

- *Reduksjon av klimagassutslipp i kvotepliktig sektor må inkluderes*
- *Enovas ordninger må tilpasses industriens utviklingsarbeid og -metodikk*
- *Enovas ordninger må støtte energioptimalisering i fastlandsindustrien*
- *Reduserte klimagassutslipp globalt må også inngå i målindikatorene.*

Med vennlig hilsen
Forum for Miljøteknologi

Marianne Lie
(sign)